

En ingång – utveckling av arbetscentrum i Tyresö

tyresö kommun

Utredare: Marita Sirviö
Utvecklingsförvaltningen
08-5782 95 09, marita.sirvio@tyreso.se

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Syfte.....	4
1.3	Metod.....	4
2	Omvärldsanalys	5
2.1	Arbetslöshet i Tyresö.....	5
2.2	Andra kommuner.....	6
2.3	Annan information och kunskap.....	8
2.3.1	Regeringens långtidsutredning 2011.....	8
2.3.2	Forskningsresultat.....	9
2.3.3	Övrigt.....	9
3	Nulägesanalys	9
3.1	Arbetscentrum idag.....	10
3.2	Intervjuer.....	11
3.3	Enkätundersökning.....	13
4	Reflektioner/slutsatser	16
5	Förslag till utveckling	16
5.1	Konceptet ”En ingång”	16
5.2	Organisation.....	18
5.3	Strategi	20
5.4	Rutiner till samverkan.....	21
6	Referensförteckning	22

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har gett utvecklingsförvaltningen två utredningsuppdrag (dnr 2011 GAN0048 ”Arbetscentrum” samt dnr: 2011 GAN 0050 ”Samverkan med socialnämnden”) där de båda handlar om att:

- Granska arbetscentrum – bredd och samverkan
- Analysera effekter av åtgärder som erbjuds
- Föreslå utveckling av arbetscentrum
- Ta fram rutiner för samverkan med socialförvaltningen

Bakgrunden till utredningsuppdragen handlar om att öka effektiviteten för hög måluppfyllelse med hänsyn till de kommungemensamma målen i kommunplan 2012-2014. I kommunplanen finns det gemensamma uppdraget beskrivet: Socialnämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden får i gemensamt uppdrag att inom sina olika verksamheter vidta åtgärder så att invånarnas självförsörjningsgrad ökar. Det märks genom att andelen av befolkningen som är beroende av ekonomiskt bistånd ska minska till 1,5 % år 2014. Detta mått var år 2009 i Tyresö 2,5 %, och kan jämföras med snittet i Stockholms län: 3,8 % samt i riket 4,5 %.(Källa: Socialstyrelsen ”Ekonomiskt bistånd årsstatistik, 2009 – Utbetalda belopp samt antal biståndsmottagare och antal biståndshushåll”)

1.2 Syfte

Syftet med denna rapport är att ge ett förslag till hur verksamheterna kring arbetsmarknadsfrågorna kan utvecklas i Tyresö. Här beskrivs ett koncept samt en organisation och strategi för att kunna uppnå de övergripande mål som fastställts i kommunplanen år 2012. Syftet med konceptet är också att stärka och förtydliga uppdraget kring arbetsmarknadsfrågorna i kommunen.

I rapporten lyfts också en önskvärd långsiktig riktning för en större samverkan för att på bästa sätt skapa ett mervärde för medborgaren, kommunen och företagaren när det gäller arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågorna. Arbetsmarknadsfrågorna är starkt påverkade av andra faktorer att det i utredningen har varit svårt att avgränsa och enbart se till arbetscentrum. Snarare har det blivit till att se till helheten med olika aktörer i ett sammanhang.

1.3 Metod

För att få en helhetsbild av arbetsmarknadsverksamheten i Tyresö kommun har stort arbete gjorts på att samla information, tankar och idéer. Det har varit viktigt med delaktighet och transparens i utredningen för att få ett bra resultat. Det är många anställda som i samband med intervjuer och en workshop fått

tycka till om hur arbetscentrum skulle kunna utvecklas. Workshopen inleddes med en sammanfattande presentation om utredningen, omvärldsanalys och nulägesanalys. Det som sedan kom fram i diskussionerna från workshopen har varit både stora och små idéer. Allting presenteras inte i denna rapport, utan det blir enbart sammanfattande reflektioner som är relevant just för utredningen som beskrivs här.

Så här har processen sett ut i stora drag:

- Intervjuer
- Omvärldsanalys – andra kommuner, forskningsresultat mm
- Statistik
- Enkätundersökning bland nuvarande deltagare och tidigare deltagare
- Workshops, diskussion om hur Arbetscentrum kan utvecklas
- Analys och förslag till utveckling

Förslaget har också informerats i samverkansgrupp med fackliga representanter.

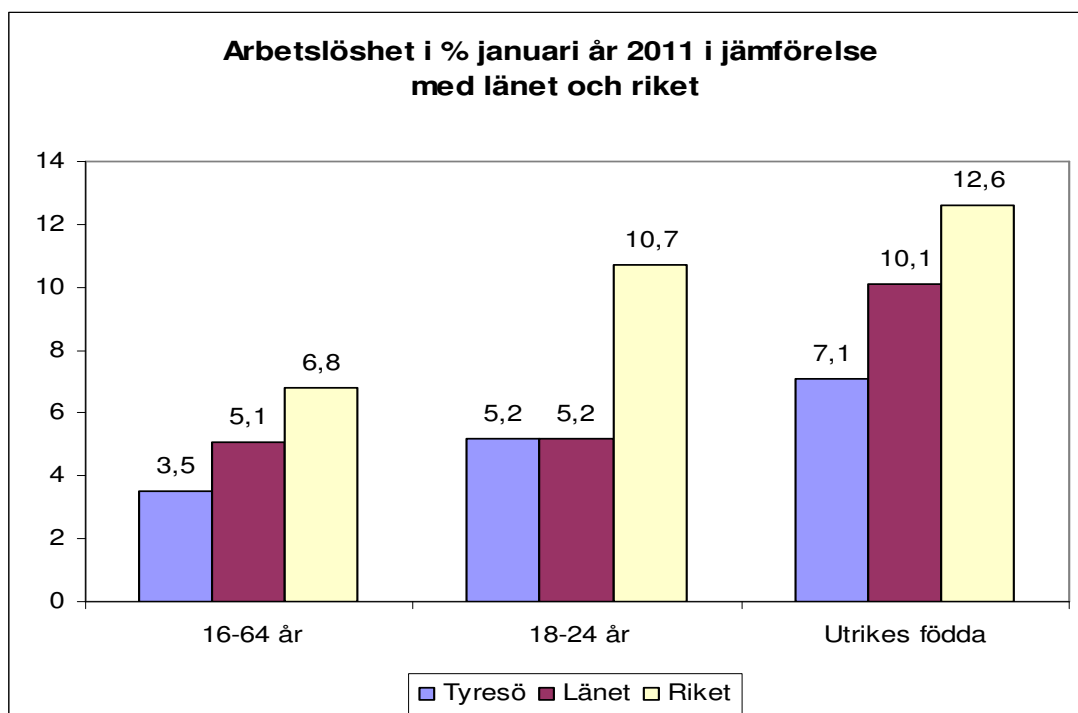
2 Omvärldsanalys

Arbetsmarknadsfrågorna är som tidigare nämnts mycket starkt påverkade av andra faktorer. Det är därför viktigt att bevaka och analysera vad som händer inom andra områden så som forskning, media, politiken. Samtidigt är det relevant att dra nytta av den kunskap och de erfarenheter som finns i andra kommuner. Vad har de för modeller? Vilka är framgångsfaktorer hos dem? Inom kommunen finns också mycket kunskap att ta tillvara, och detta behandlas i avsnittet nulägesanalys. All information utgör en helhet att analysera från; vad blir det bästa för Tyresö?

Förutsättningarna för arbetsmarknadsenheterna i allmänhet förändras mycket. Regelverk och politiska direktiv förnyas, deltagarnas sammansättning, behov och krav förändras. Exempelvis har den nya etableringslagen påverkat arbetscentrum när det gäller integrationsfrågor. Detta medför ett stort behov av att utveckla verksamheten och dess medarbetare i relation till förändringar i uppdrag och nya utmaningar.

2.1 Arbetslöshet i Tyresö

Arbetslösheten i Tyresö är relativt låg i jämförelse med länet och riket (se bild 1 nedan). I januari år 2011 var den totala arbetslösheten 3,5 % för hela åldersgruppen 16-64 år. För länet var motsvarande siffra 5,1 %. Arbetslösheten bland ungdomar är dock högre samt för utrikes födda.

(Bild 1. Källa: Arbetscentrum)

2.2 Andra kommuner

För att ta del av erfarenheter från andra kommuner och höra vad de anser är framgångsfaktorer har några kommuner kontaktats. Laholm, Eskilstuna, Sollentuna, Ekerö, Solna, Värmdö är några av de kommuner där representanter intervjuats. Samtliga kommuner har en hel del intressant att hämta men de har alla format sin egen modell. Det är olika hur kommunerna har organiserat ansvaret kring försörjningsstöd. En del kommuner har fördelat arbetsmarknadsfrågorna och försörjningsstöd på två nämnder, andra har dem inom samma nämnd. När kommunerna har samtliga delarna inom samma nämnd är det oftast inom till exempel en arbetsmarknadsnämnd.

Det verkar vara flera kommuner som på olika sätt är på gång att förändra eller se över de kommunala arbetsmarknadsverksamheterna. Förutsättningarna har förändrats med andra utmaningar jämfört med tidigare. Framgångsfaktorer som andra kommuner lyfter fram är samverkan. Ofta nämns ”en ingång”, tydligare koppling till vuxenutbildning, framförallt arbetsplatsförlagd yrkesutbildning, näringslivssamordning, förhållningssätt, nytänkande, samsyn och individen i fokus. En kommun som har en väldigt liten, eller ingen arbetsmarknadsverksamhet, tycks behöva det och är på gång att utöka sin kommunala verksamhet. Arbetsförmedlingens insatser tycks inte vara helt tillräckliga.

Laholms kommun har samlat arbetsmarknadsenhet, vuxenutbildning och näringslivsenhet i samma verksamhet. Där är det numera kultur- och utvecklingsnämnden som har det politiska ansvaret. Arbetsmarknadsfrågorna, vuxenutbildningen och näringslivsfrågorna finns samlokaliserat med försörjningsstödsenheten, men däremot inte beslut kring ekonomiskt bistånd.

Solna kommun har delat arbetsmarknadsfrågorna på två nämnder; kompetensnämnden och socialnämnden. Arbetsmarknadsavdelningen, som finns inom kompetensnämnden, jobbar med dem som står nära arbetsmarknaden. De har också ansvaret kring näringslivsfrågorna. Där finns två personer som aktivt jobbar med att skapa bra relationer med företagen i hela Stockholm. Att ha näringslivssamordnare ser de som en framgångsfaktor. Solnas arbetsmarknadsavdelning har också en socionom som är anställd av Socialförvaltningen och som fungerar som en länk mellan Socialförvaltningen och kompetensförvaltningen. Detta gör att de också har en bra samverkan.

I Eskilstuna kommun finns arbetsmarknadsfrågorna inom samma nämnd som socialfrågorna i arbetsmarknads- och familjenämnden. De har inom sitt nämndsområde en ingång, ”servicecenter ” till samtliga sina verksamheter. De har organiserat servicecenter utifrån konceptet med ”frontdesk och backland”. I Eskilstuna pågår också en utveckling och översyn över vissa verksamheter inom arbetsmarknadsområdet. Denna kommun har dock andra förutsättningar, som till exempel högre arbetslöshet, än vad Tyresö har.

Värmdö kommun har samlat arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning i samma enhet; ”Centrum för arbete och studier”. Där finns även arbetsförmedlingen i samma lokaler. De har en näringslivssamordnare som jobbar mycket med relationsskapande, matchning och arbetsplatsförlagd yrkesutbildning. Näringslivssamordnaren finns med i kommunens näringslivsråd och samarbetar med näringslivschef.

Nacka är en kommun som nyligen har upprättat en arbetsmarknads- och företagsnämnd. De har valt att samla näringslivsfrågorna nära arbetsmarknadsfrågorna och vuxenutbildningen. Ansvaret för näringslivsfrågorna finns hos kommunstyrelsen, men det finns en god samverkan mellan de båda näringslivsfunktionerna. Nacka har också försörjningsstödet när det gäller ”kartläggning och insatser” samlat med arbetsmarknadsfrågorna i den fysiska vägen in. Utbetalningar av försörjningsstöd finns kvar inom socialförvaltningen.

Sveriges kommuner och landsting satsar på att arbeta vidare med ”En gemensam ingång”. Det finns ett stort intresse bland kommuner att stärka arbetet kring en gemensam organisation för arbetslösa. Här har det tidigare funnits ett arbete med att samla alla aktörer (kommun, arbetsförmedling, försäkringskassa) kring arbetsmarknadsfrågorna i en gemensam mottagning.

Detta har tidigare stannat av under en tid på grund av ointresse från regeringens håll. Detta ska ta fart igen och nu diskuteras nya aktiviteter med nätverksträffar för erfarenhetsutbyte mellan intresserade kommuner.

2.3 Annan information och kunskap

2.3.1 Regeringens långtidsutredning 2011

Regeringen presenterade långtidsutredningen LU 2011 under februari 2011. I denna utredning finns ett antal forskningsrapporter varav en av dem framför andra varit intressant att ta del av: bilaga 11 "Från försörjningsstöd till arbete – hur kan vägen underlättas?". Sammanfattningsvis redovisas några av punkterna som togs upp i resultatet från utredningen:

- Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning verkar fungera rätt bra, särskilt för svaga grupper (lågutbildade och utomnordiska invandrare). Gäller både övergången till arbete och sannolikheten att ta emot försörjningsstöd.
- Program som kombinerar arbetsträning, utbildning och lönebidrag förbättrar både sysselsättningen och inkomsten.
- Program som kombinerade utbildningsåtgärder med söka-jobb-aktiviteter är framgångsrikt
- Arbetsmarknadsutbildningar verkar förbättra framtida inkomster.
- Förmedlingsinsatser, i synnerhet i kombination med kontroll, verkar öka sysselsättningen.
- För ungdomar verkar arbetspraktik leda till jobb i större utsträckning än arbetsmarknadsutbildning på kort sikt, men efter två år har utbildning gått om när det gäller sysselsättning och inkomst.

Regeringens långtidsutredning föreslår att alla som varit arbetslösa i minst tre månader ska få rätt till en arbetslöshetsersättning som är högre än dagens försörjningsstöd (socialbidrag) om de deltar i ett garantiprogram. Ansvar för arbetsmarknadspolitiken kan då samlas hos arbetsförmedlingen.

Samtidigt riktas en del kritik mot kommunerna i långtidsutredningen.

"Kommunerna lägger stora resurser på arbetsmarknadspolitiska åtgärder riktade till mottagare av försörjningsstöd och detta är en verksamhet som varken dokumenteras, utvärderas eller följs upp systematiskt."

Vidare lyfter utredningen upp att arbetsförmedlingens arbete med de svaga grupperna på arbetsmarknaden ska förbättras. Det tar i dagsläget alldeles för lång tid för arbetssökande med sämre meriter att få hjälp.

2.3.2 Forskningsresultat

Kunskapen om privata aktörer inom arbetsmarknadspolitiken är fortfarande begränsad och detta är huvudslutsatsen i en ny översikt från institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). Här kan man ännu inte se om dessa ger några vinster (IFAU 2011:13).

Något som är intresseväckande är att hälften av dem som får försörjningsstöd (socialbidrag) är inskrivna vid arbetsförmedlingen, men att de inte deltar i arbetsförmedlingens program lika ofta som dem med a-kassa. (IFAU 2011:6)

2.3.3 Övrigt

- När företag ska rekrytera har de svårt att hitta relevant kompetens trots en hög arbetslöshet. (Sv Näringsliv, debattartikel aug 2011)
- I Tyresö finns över 1 000 småföretag och 10 000 arbetstillfällen. Kommunen är den största arbetsgivaren med cirka 2 700 anställda. De flesta arbetar inom vård, förskola och skola. Ansvaret för näringslivsfrågorna finns inom Tyresö näringslivsaktiebolag som också renoverar och förvaltar lokaler.

3 Nulägesanalys

Det kommunala ansvaret kring arbetsmarknadsfrågorna i Tyresö kommun finns inom gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Personer som kommer till Arbetscentrum kommer via försörjningsstödsenheten (finns organiserat inom socialnämnden), via arbetsförmedlingen, Ung i Tyresö eller Kom An. Ung i Tyresö och Kom An är samverkansprojekt som finansieras till stora delar genom medel från Europeiska socialfonden.

Ung i Tyresö pågår i tre år från juni 2011 och riktar sig till samtliga unga i åldern 16 till 24 år i Tyresö och Nynäshamn. Målet är att fler unga ska få arbete eller gå vidare till studier. Här finns personal från arbetsförmedlingen, arbetscentrum och försörjningsstöd i samma lokaler. Ung i Tyresö fungerar som ”En ingång” (och även den första ingången) när det gäller ungdomar. Projektet ägs av Samordningsförbundet Östra Södertörn.

Kom An har en målsättning att fler personer med funktionsnedsättning ska få arbete och därmed bättre psykisk och fysisk hälsa. Projektet, som är ett samarbete mellan fyra kommuner, försäkringskassan och arbetsförmedlingen, ska ge flera vägar ut i arbetslivet. Projektet pågår till juni 2012 och ägs av Värmdö kommun. Det politiska ansvaret för projektet i Tyresö har socialnämnden.

Arbetscentrum är organiserat inom utvecklingsförvaltningen. Nära lokaliserat finns även den kommunala vuxenutbildningen som är en egen enhet också inom gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Arbetsförmedlingen i Tyresö

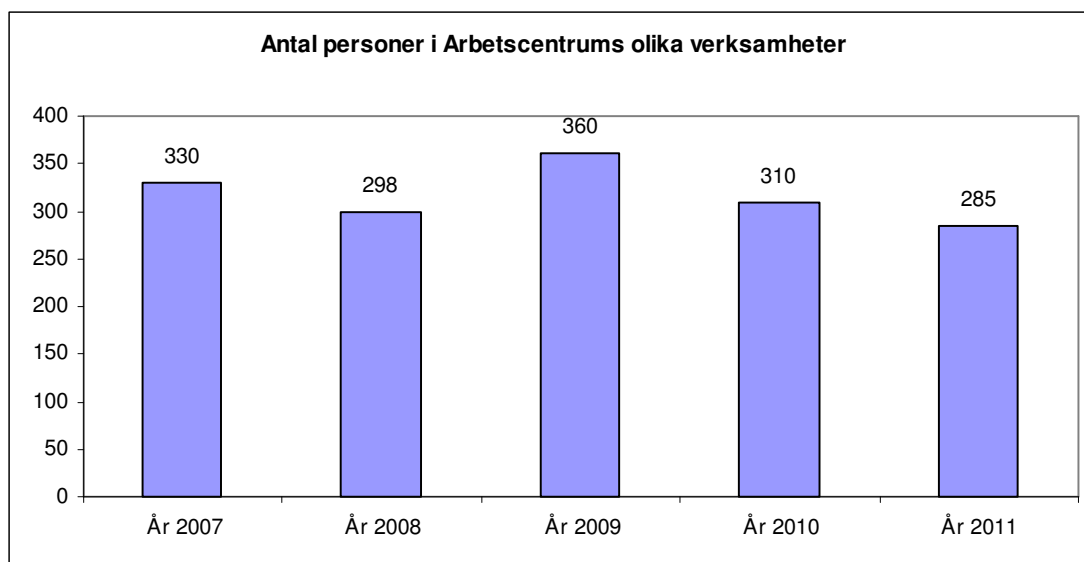
finns i samma byggnad, men har en annan dörr in. Inom byggnaden finns ett bra samarbete.

Det är dock ingen gemensam reception alls till arbetscentrum, vuxenutbildningen (C3L), Kom An eller Ung i Tyresö trots att det fysiskt finns en gemensam dörr in. Dessa verksamheter finns på olika våningsplan i samma byggnad.

3.1 Arbetscentrum idag

Arbetscentrum samarbetar med arbetsförmedling och försörjningsstödsenheten för att fånga upp och stödja ungdomar, utförsäkrade och arbetslösa att komma ut på arbetsmarknaden, i studier eller i olika åtgärder. Sfi finns också inom arbetscentrum. Det finns kommunala arbetsmarknadsverksamheter med handledare inom Café, sågen, textilverkstan, servicegruppen. Arbetscentrum samarbetar och samverkar med projekten Ung i Tyresö och Kom An.

Många deltagare som finns inom Arbetscentrum är också i praktik på olika företag eller organisationer. Det totala antalet deltagare blev 285 under år 2011. Av dem som anvisas till arbetscentrum är det ungefär hälften som kommer från försörjningsstöd och hälften från arbetsförmedlingen. Antal deltagare i arbetscentrum år 2010 var 310 (se bild 2).

(Bild 2 källa: Arbetscentrum Tyresö)

Under de senaste två åren har en stor andel gått till direkt projekten Ung i Tyresö eller Kom An istället.

Antalet deltagare som går vidare i arbete eller till studier under år 2010 var 66 % se bild 3 nedan. Under år 2011 har arbetscentrum haft följande mål ”av de arbetslösa som anvisas till arbetscentrum från arbetsförmedlingen ska minst 70 % gå vidare till arbete eller studier, samt minst 50 % av de personer som anvisas från socialförvaltningen ska gå vidare till arbete eller studier”. År 2011 var det 54 % av dem som anvisades från arbetsförmedlingen som gick vidare till jobb eller studier. Av dem som anvisades från socialförvaltningen gick 59 % vidare till arbete eller studier.

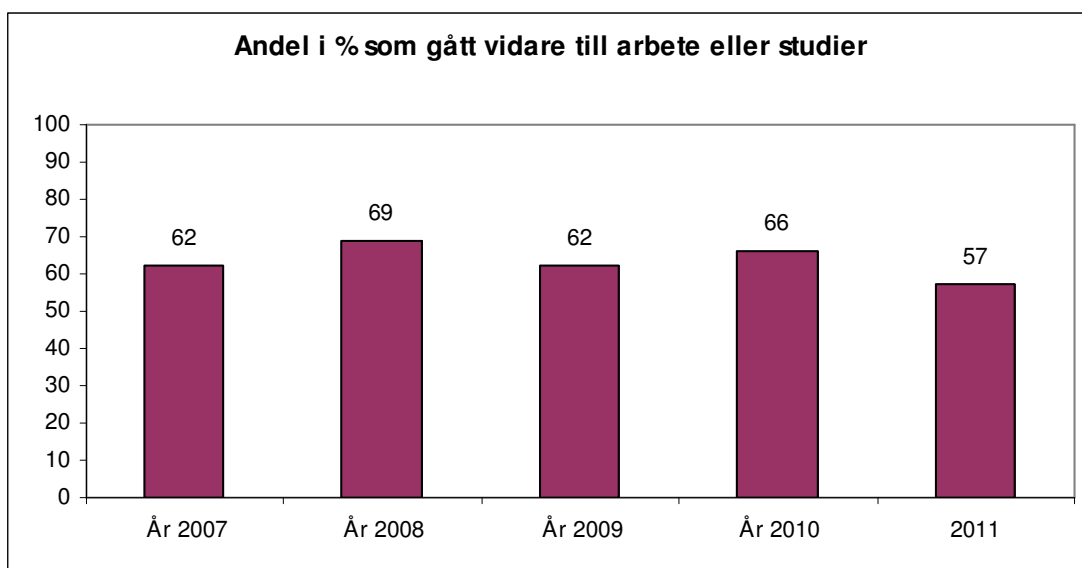

Bild 3 (källa: ArbetscentrumTyresö)

Av 40 OSA (offentligt skyddat arbete) har under tiden år 2007-2011 cirka 32 % gått vidare till jobb eller studier. Detta är en grupp som står ganska långt från arbetsmarknaden.

3.2 Intervjuer

Intervjuer som har genomförts var både bland dem som jobbat inom arbetscentrum, och bland dem som samarbetar med arbetscentrum på olika sätt. Tydligt är att samverkan på olika sätt måste förbättras. Framförallt behövs en mycket bättre samverkan mellan arbetscentrum och försörjningsstödsenheten på olika nivåer. På handläggarnivå upplevs samarbeten fungera rätt väl. Samarbetet med arbetsförmedlingen fungerar mycket bra.

De reflektioner som gjorts utifrån intervjuerna sammanfattas enligt nedan:

- Förutsättningar i omvärlden har förändrats – lätta jobb försvinner och det är större krav på kompetens och större konkurrens bland enklare jobb.
- Deltagarnas sammansättning och behov har förändrats. Målgruppen står längre från arbetsmarknaden idag än tidigare.
- Arbetscentrum behöver ha mer samarbete med socialförvaltningen på olika sätt. De behöver mer kunskap om varandras kunskaper.
- Det är idag en otydlig organisation inom samtliga arbetsmarknadsverksamheter, projekt, socialförvaltningens enheter etc med luddiga gränsdragningar och det är svårt att veta vem som jobbar med vem?
- Många aktörer är inblandade i olika delar.
- Arbetscentrums organisation behöver förnyas utifrån nya förutsättningar. Det upplevs finnas för många ”traditionella” verksamheter och att personer inte kommer vidare i jobb eller studier.
- Färre personer anvisas till Arbetscentrum från försörjningsstödenheten.
- Ung i Tyresö är bra, men det skulle behövas en ”vuxen i Tyresö” också.
- Sysselsättningsplatser för dem som är mycket långt från arbetsmarknaden. Kanske skulle dessa platser skapas som sociala företag? Andra har lyft frågan om ”ett kommunalt Samhall”.
- Fler sociala företag
- Metodråd för representanter från försörjningsstöd och arbetscentrum
Det behövs ett forum där ärenden lyfts gällande individer som riskerar att hamna mellan olika instanser.
- Ett fungerande resursråd finns inom Samordningsförbundet östra Södertörn, men inte specifikt för Tyresö.
- Samlokalisering är av värde. Detta gäller främst försörjningsstöd, men gärna också arbetsförmedling och eventuellt försäkringskassan.

Dagens deltagare i arbetsmarknadsenheternas verksamheter står längre från arbetsmarknaden än tidigare. Många av dagens deltagare har psykiska eller psykosociala problem. Kombinerat med drogberoende finns en multiproblematik som är svår att hantera. Det krävs en stor flexibilitet för att finna individanpassade lösningar för dessa deltagare.

I samband med en workshop återkommer mycket av diskussionerna och tankarna igen. Nedan finns en lista på punkter som togs upp i samband med den workshop där personalen fick diskutera hur utvecklingen av arbetscentrum skulle ske:

- Utöka samarbetet allmänt! Det finns ett samarbete mellan olika enheter och aktörer som behöver förstärkas
- Utveckla kartläggning
- Individperspektivet med individuella lösningar är viktiga
- Livsvägledning (grupper), locka in folk för studier

- Samverkan nödvändig med vuxenutbildningen (att deltagare får betyg)
- Kontaktperson (näringslivssamordnare) mot näringslivet behövs, kontaktnät och relationer behöver utvecklas, samt erbjuda kurser i socialt företagande
- Inremitteringsmöten behöver utökas, där flera aktörer är med för att lyssna och komma med idéer till insatser
- Permanenta sysselsättningsplatser behövs, önskemål om att Kom An och Jobbverket borde ingå i arbetscentrum,
- Arbetscentrum behöver marknadsföras mer, höja status
- En mindre budget skulle finnas för korta snabba utbildningar som direkt kan leda till jobb för en del individer, så som Solna har.

3.3 Enkätundersökning

För att ta reda på vad deltagare i Arbetscentrum anser om sitt deltagande i Arbetscentrum har det genomförts två enkätundersökningar. Den ena riktade sig till dem som är deltagare i Arbetscentrum. Denna är bland annat intressant för att ta reda på om deltagarna upplever att insatsen ökar deras möjligheter att få jobb eller gå vidare i studier? Den andra riktade sig till dem som tidigare varit deltagare i Arbetscentrum men som slutat. Den senare är intressant för att se vad deltagarna gör efter avslutad praktik etc, om de jobbar eller är i studier ?

I enkätundersökningen, som riktade sig till deltagare som befinner sig i praktik eller dylikt inom Arbetscentrum, var det 54 % som svarade av de 110 som fått enkäten. Resultatet presenteras mycket kortfattat i denna rapport, men finns att tillgå för den som är intresserad.

Av de svarande var 47 % kvinnor och 53 % män och övervägande del var över 25 år. 11 % var i åldern 16-24 år, vilket är naturligt eftersom ungdomarna främst ingår i projektet "Ung i Tyresö" och får sitt stöd genom dem.

Övervägande andel instämmer helt eller i stort att deltagandet i Arbetscentrum i sin helhet är bra. Se bild 4 enligt nedan.

Deltagandet i Arbetscentrum i sin helhet är bra

Besvarad av: 59 (100%) Ej besvarad av: 0 (0%)

Bra i sin helhet

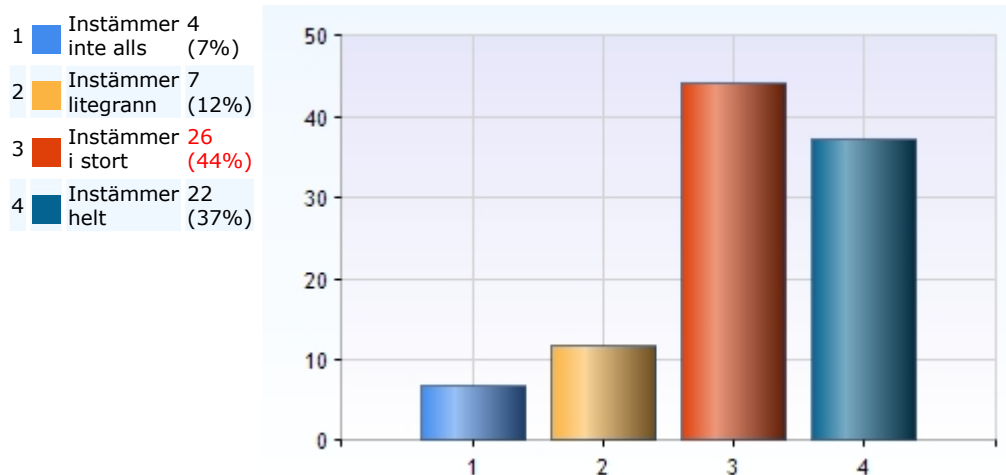

Bild 4 (Källa: Resultat enkätundersökning bland deltagare i Arbetscentrum 2011)

När det gäller påståendet om att ”insatsen/utbildningen ökar mina möjligheter att gå vidare till jobb eller studier” besvarar en övervägande andel instämmer i stort eller helt. Se bild nedan.

Insatsen/utbildningen ökar mina möjligheter att gå vidare till ett jobb eller studier

Besvarad av: 50 (85%) Ej besvarad av: 9 (15%)

Ökar möjligheter till jobb eller studier

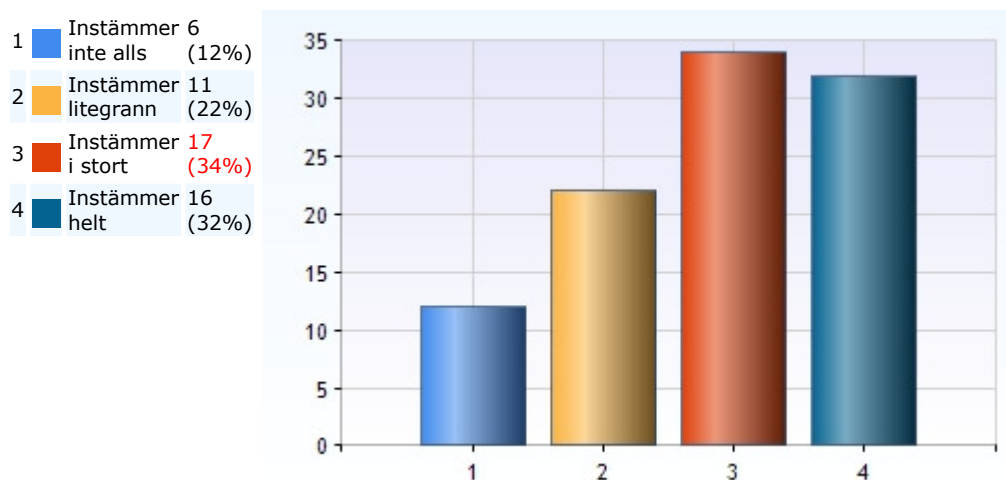

Bild 5 (Källa: Resultat enkätundersökning bland deltagare i Arbetscentrum 2011)

Av dem som svarat på frågan om ”skulle du vilja se någon förändring av insatsen/utbildningen?” har drygt en tredjedel svarat ja. Även om resultatet visar på goda insatser för verksamheten, finns ändå delar som behöver utvecklas och förnyas.

Skulle du vilja se någon förändring av insatsen/utbildningen?

Besvarad av: 49 (83%) Ej besvarad av: 10 (17%)

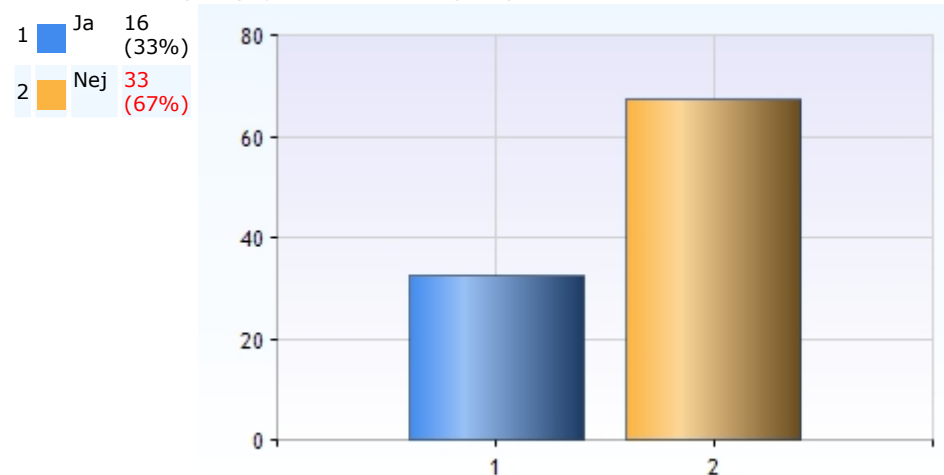

Bild 4 (Källa: Resultat enkätundersökning bland deltagare i Arbetscentrum 2011)

En enkätundersökning genomfördes även bland 100 personer som *avslutat* sitt deltagande på arbetscentrum för cirka ett halvår sedan. Det var dock endast en tredjedel som svarade på enkäten, vilket gör att det inte kan dras några slutsatser utifrån det resultatet. Det var lika många män som kvinnor som svarat. En kortfattad sammanfattning av resultatet visar att det var 47 % som arbetade eller befann sig i studier, 21 % var arbetslösa, resterande var på ny praktik, eller annat (föräldraledig, sjukskriven). 38 % av dem som svarat instämmer helt eller i stort att deltagandet i Arbetscentrum i sin helhet varit bra. När det gäller påståendet om ”Insatsen/utbildningen ökade mina möjligheter att gå vidare till ett jobb eller i studier” har 51 % svarat att de inte alls instämmer eller instämmer lite grann. Mer än en tredjedel (41 %) svarade att de ville se en förändring av insatsen/utbildningen.

4 Reflektioner/slutsatser

Arbetscentrum har en god verksamhet med en stor andel som går vidare i jobb eller studier. Överlag är deltagare som är involverade i verksamheterna nöjda och ser att deltagandet ökar deras möjligheter till jobb eller studier. Det som skulle vara intressant att fördjupa sig mer inom är om de personer som tidigare varit deltagare också behåller sina jobb efter en tid. Samtidigt som man anger att målgruppen står längre från arbetsmarknaden, har ändå 66 % gått vidare i jobb eller studier enligt Arbetscentrums statistik. Detta har visat på ett bra resultat. År 2011 var resultatet 57 %. Det finns skäl att utveckla och förnya verksamheten, inte minst utifrån nya krav och förutsättningar från omvärlden. Verksamheten behöver effektiviseras och organisationen förtydligas, eftersom samtliga kommunala verksamheter (arbetscentrum, projekt mfl) inom arbetsmarknadsfrågorna som helhet ger en något otydlig bild. Det är många som jobbar gentemot företagen till exempel och det är ofta flera aktörer involverade i individerna. Det finns exempel på individer som ”bollas runt” bland olika enheter, projekt och även inom andra kommunala förvaltningar. Organisatoriskt sett är det också otydligt vem som jobbar med vem emellanåt.

Idag är försörjningsstödsenheten en beställare som anvisar personer till arbetscentrum som är utförare. Det har under senaste året blivit färre personer som anvisats från försörjningsstödsenheten. Enligt intervjuerna ser man att arbetscentrum behöver förnya sin verksamhet på olika sätt. De upplever att deltagare inte kommer vidare. Däremot finns ingen statistik som de facto visar att personer inte kommer vidare och istället åter kommer tillbaka.

Ett förbättringsområde generellt är uppföljning kring statistik och utvärderingar. Detta behöver systematiseras från båda parter och bli ett mål för samverkan. Här skulle man gemensamt kunna ta fram statistik och mått som ger varandra kunskap om varandras verksamheter, samt även följa upp insatserna. Uppföljning med nyckeltal och statistik är något som också kan presenteras till båda nämnderna.

5 Förslag till utveckling

5.1 Konceptet ”En ingång”

Konceptet utgår från att det ska finnas En ingång – men många vägar ut, både fysiskt och som tankemodell. Både för medborgare och företag. Detta innebär att det ska finnas en mottagning, en så kallad ”frontdesk” för medborgaren. Det ska vara samordnat där arbetscentrum, vuxenutbildning och näringslivssamordnare finns samlat. Projekten Kom An och Ung i Tyresö ska också samlas in här. Samtliga verksamheter ska samordnas mer än idag. Det

bästa vore om försörjningsstöd också finns samlokaliserat här. Att samlokalisera ger en förbättrad samverkan. Alla arbetsmarknadsinsatser och projekt bör samlas och vara i en och samma avdelning/enhet, det vill säga ett gemensamt centrum istället. Den samlade verksamheten blir navet (beställare) och kring navet finns olika insatser (utförare) och vägar ut. Insatser och vägarna ut är flexibla och utgår från individens specifika behov. Individen är i fokus.

Här ska insatserna utgå från ”jobb direkt, jobb på sikt och jobb med rehab/stöd”. Målgrupperna i Tyresö handlar dock främst om grupperna ”jobb på sikt och jobb med rehab/stöd”. Olika målgrupper behöver olika metoder och insatser. Här finns:

- Vägledning
- kartläggning
- coachning
- matchning
- näringslivssamordning

Önskvärt är på sikt samla alla aktörer till ”En gemensam ingång” enligt det arbete som Sveriges Kommuner och Landsting dragit igång. Ung i Tyresö och Kom An arbetar enligt liknande modeller idag, men tanken är att det ska vara samma för samtliga åldrar – ”alla i Tyresö”. Implementering av de båda pågående projekten skulle göras successivt, där de väl fungerande metoderna tas tillvara för hela den samlade verksamheten.

En ingång även för företag

Här knyts näringslivsfrågorna närmare arbetsmarknadsfrågorna genom en funktion som aktivt arbetar med näringslivssamordning, företagande och socialt företagande. Att vara ett socialt företag innebär till skillnad från övriga typer av företag att man i huvudsak har ett samhällsnyttigt mål med sin verksamhet. Det kan vara allt ifrån att hjälpa människor in på arbetsmarknaden, hjälpa fattiga eller arbeta för en bättre miljö. Vinstmaximering är inte huvudsyftet för företaget och vid en vinst går pengarna tillbaka in i företaget, till de anställda eller något annat samhällsnyttigt mål. Sociala företag kan också handla om organisationsformer exempelvis ekonomisk förening, ideell förening, kooperativ eller stiftelse. Tillväxtverket har även valt att ha med arbetsintegrering (att integrera personer som står långt från arbetsmarknaden) och att företagen ska vara fria från den offentliga sektorn i sin definition.

Denna näringslivsfunktion skapar tydlighet för näringslivet genom att vara en ingång för företagen. Funktion blir länken mellan företag, sociala företag, kompetenscentrum och individerna. Näringslivssamordnaren skapar en relation med företag och underlättar matchning. Samordnaren ska ha tillgång till kompetensbank när denne ”knackar dörr” hos företagen. En ingång för företagen i kommunen – det måste vara tydligt. Denna är också en bra ingång när det gäller arbetsplatsförlagd utbildning och lärlingsutbildning. Det behövs

samtidigt en starkare satsning på arbetsplatsförlagd yrkesutbildning samt lärlingsutbildning.

Det är också viktigt att samtidigt arbeta med näringslivsfrågorna mer strategiskt med ett mycket nära samarbete med kommunens näringslivschef. Denna fråga bör lyftas till kommunstyrelsen. Tyresö behöver underlätta för kommunens arbetsgivare att vilja och våga anställa samtidigt som vi behöver underlätta för kommunens medborgare att få en anställning – direkt, på sikt eller med stöd. Matchning ska underlättas.

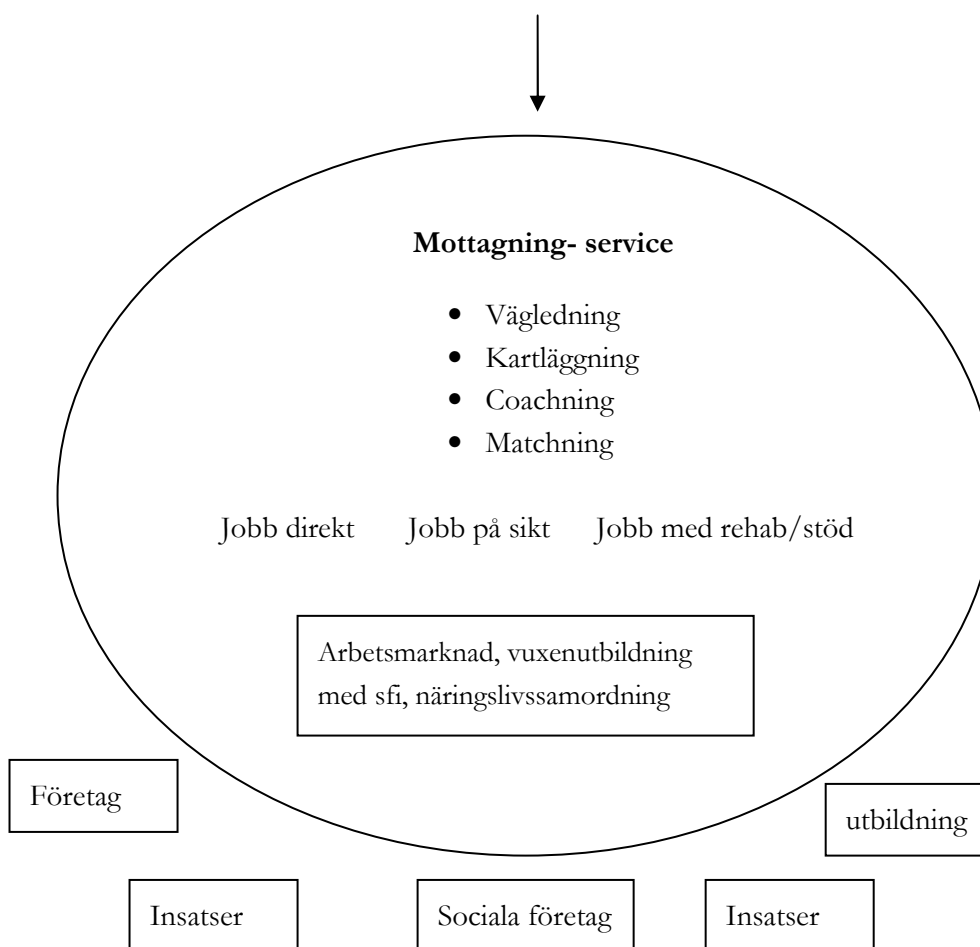
En god samverkan med arbetsförmedlingen är fortfarande viktig och kommunen ska inte konkurrera utan snarare komplettera och samarbeta mer med arbetsförmedlingen.

Vision, mål och uppdrag för den samlade verksamheten föreslås vara:

- Egen försörjning
- Arbete och sysselsättning
- Vuxnas lärande
- Kompetensförsörjning
- Skapa ökad efterfrågan på arbetskraft

5.2 Organisation

Organisationen ska utgå från en ingång både fysiskt och som organisatorisk modell – ”En ingång men flera vägar ut”. Det ska finnas en tydlig uppdelning på beställare och utförare. Det ska finnas en mottagning/reception/service och här erbjuds vägledning och kartläggning. Sedan finns olika insatser med coachning och matchning samt handledning. Utförarna kan vara kommunala arbetsmarknadsverksamheter, företag, sociala företag. Det viktiga är att ge individuellt anpassade lösningar. Individerna får precis som idag en individuell handlingsplan. Beställarfunktionen behöver ge en tydlig kravbild till utförarna. Uppföljning sker under pågående insats från arbetsvägledaren/ arbetsmarknadshandläggare.

Organisationskiss

För organisationen bör det finnas en som ansvarar för hela den samlade servicen, men som också arbetar strategiskt med näringslivsfrågor. Här finns sedan studie- och yrkesvägledare, arbetsvägledare/arbetsmarknadshandläggare, socionomer, expedition/administration, ledning. Sedan ska kompetens kring mobilisering och supported employment också finnas här.

Mobiliseringsmetoden är en skräddarsydd gruppverksamhet där deltagarna får stöd att ta fram sina drömmar och förmågor och formulera en egen framtidsplan. Supported Employment är en metod som stöttar arbetsgivare och blivande arbetstagare direkt ute på en arbetsplats. Handledaren ger det stöd som behövs ute på arbetsplatsen till både personen och arbetsgivaren så länge som det behövs.

Utvecklingen av verksamheten bör kunna göras utifrån befintliga budgetramar. Genom att samla verksamheter görs samordningsvinster. När det gäller lokaler bör befintliga lokaler användas till en början, men i förlängningen kan andra lokaler bli aktuella.

5.3 Strategi

En långsiktig önskvärd riktning är att sträva efter ”En gemensam ingång” även med arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Här behövs ett brett engagemang från fler aktörer och arbetet måste lyftas till en högre instans. Detta vore det allra bästa när det gäller samverkan. Att finnas tillsammans i samma lokaler och ha nära till varandras kompetenser skapar mycket mervärde för alla parter. Kommunen kan vara initiativtagare i detta arbete och samordna möten för att gemensamt med andra aktörer diskutera utmaningar och behov samt ta fram en gemensam målbild. Exempelvis kan detta arbete ha ett arbetsnamn som ”Välfärd i Tyresö”. Kommunen bör också ingå med representation i nätverket som Sveriges Kommuner och Landsting startar med fokus på en gemensam ingång. Det är som tidigare nämnts också viktigt med ett fortsatt gott samarbete med arbetsförmedlingen.

Inriktningen bör vara att samla näringslivsfrågorna i denna verksamhet. Här kan också samordningen kring socialt företagande tillsammans med andra företagsfrågor finnas. Strategiskt viktiga frågor att jobba med är hur vi kan underlätta för företag att våga anställa? Hur skapas fler sysselsättningsmöjligheter? Hur ser företagen på sin framtid? Vilka kompetensbehov finns?

Det första steget som gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden kan göra är att samla arbetscentrum och vuxenutbildningen, och näringslivskontakterna till en funktion inom denna verksamhet. Det ska vara en person eller möjligtvis två som har kontakten med företag. Sedan handlar det om att rent fysiskt skapa denna mottagning/front och ingång. Härutöver ska enheterna samordna kompetenserna till en beställar- och utförarorganisation.

Hela verksamheten och verksamheterna runtomkring behöver förtydligas och kommuniceras både externt och internt. Tydligt uppdrag, tydliga roller och mer attraktiva verksamheter ska leda till en förnyelse. Exempelvis kan verksamheterna kallas ”Inredning och design” där både textil och såg/snickeri ingår. Genom små enkla medel kan en verksamhet bli mer tilltalande. Här behövs fler kreativa inslag och en PR-konsult eller en konsult inom affärsutveckling kan förslagsvis tas in för en workshop.

Andra viktiga frågor att jobba mer med är att skapa/utgå ifrån:

- Individerna i fokus.
- Positivt förhållningssätt ska präglade organisationen.
- Nyttänkande
- Mer systematisk uppföljning, utvärdering samt diskussioner om metodutveckling tillsammans med socialförvaltningens försörjningsstöd.

- Skapa sysselsättningsplatser – både inom kommunen och sociala företag.
- Jobba mer aktivt med socialt företagande (samordning)
- PR-satsning är viktigt.

5.4 Rutiner till samverkan

Det finns befintliga fungerande samverkansformer genom exempelvis KomAn och Ung i Tyresö. Resursrådet genom det finansiella samordningsförbundet är en bra samverkansform som bör fortsätta. Samtidigt behövs också nya samverkansformer specifikt för Tyresö utformas. En form som tidigare nämnts i strategiavsnittet är *Välfärd i Tyresö*. Här behöver flera aktörer diskutera frågor gemensamt om utmaningar och behov. Hur kan vi jobba smartare? Hur kan vi underlätta för företag att våga anställa?

Ett lokalt *metodråd* har i dagarna utformats för en bättre samverkan. Där är det chefen för försörjningsstöd och arbetscentrum samt en studie- och yrkesvägledare som kommer att diskutera insatser. Här finns fasta tider för möten. I metodrådet diskuteras personer som riskerar att bollas runt eller där man ser att det inte händer något. Hur kan man gemensamt underlätta för individen att komma vidare?

Inremitteringsmöten som idag används inom Kom An projektet har arbetscentrum också nyligen börjat med. Där är det socialsekreteraren som beskriver sina ärenden och flera aktörer är med för att lyssna och komma med idéer till insatser.

Samlokalisering behövs även när det gäller försörjningsstöd, arbetscentrum och vuxenutbildning samt näringslivsfrågor.

Samordning och utveckling behövs när det gäller uppföljning och utvärdering utifrån övergripande mål och det kommungemensamma uppdraget. Hitta nyckeltal som visar kvalitet och effektivitet, med kommunikation och gemensam analys samt rapportering till nämnderna.

För en god samverkan behövs även workshops tillsammans med politiker i de båda nämnderna kring uppdrag, målgrupper, behov och insatser göras.

Nyanställda inom samliga verksamheter bör få introduktion om de andra verksamheterna.

6 Referensförteckning

Intervjuer, möten och studiebesök

Chef Arbetscentrum

Handläggare Arbetscentrum

Arbetsledare Arbetscentrum

Ung i Tyresö handläggare mfl

Kom An handläggare mfl

Rektor C3L

3 chefer Socialförvaltningen försörjningsstöd

Verksamhetsutvecklare samordningsförbundet södertörn

Workshop – chefer, arbetsledare, handläggare inom Arbetscentrum, Ung i Tyresö och C3L.

Telefonintervju andra kommuner

Eskilstuna kommun

Laholms kommun

Sollentuna kommun

Ekerö kommun

Värmdö kommun

Solna kommun (studiebesök)

Nynäshamns kommun

Nacka kommun

Andra källor (media, rapporter, internet)

IFAU

Tillväxtverket.se

Långtidsutredningen LU 2011, Regeringen.se, Samt bilaga 11 ”Från försörjningsstöd till arbete – hur kan vägen underlättas?” Eva Mörk

Nacka kommun

Örebro kommun

Uppsala kommun

Socialinnovation.se

Uppsats ”Socialt företagande i Europa” Göteborgs universitet

Sveriges kommuner och landstings rapport om ”Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken”

skl.se

södertörnsnyckeltal.se

Konferens ”En väl fungerande och inkluderande arbetsmarknad, okt 2011”

Svenskt näringsliv.se

Socialstyrelsen, ”Ekonomiskt bistånd årsstatistik, 2009”

Enkätundersökning bland deltagare